

Materiál na rokovanie
Hospodárskej a sociálnej rady vlády SR
dňa 18.8.2014

k bodu č.13)

Stanovisko

k návrhu zákona o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Všeobecne k návrhu:

Cieľom predloženia návrhu zákona je úprava existujúcich a nastavenie nových pravidiel v odpadovom hospodárstve pre vytvorenie štandardných podmienok (z pohľadu rozvinutých krajín Európskej únie) pre uskutočňovanie zmien v prostredí, umožňujúcich rozvoj a realizáciu aktivít v odpadovom hospodárstve a súčasne vytvorenie podmienok pre právnu istotu, porovnateľnú s podmienkami v ostatných členských štátoch Európskej únie.

Návrh zákona obsahuje tri rozhodujúce zmeny oproti súčasnému stavu v oblasti odpadového hospodárstva.

Najväčšou zmenou je návrh na zrušenie Recyklačného fondu a z toho vyplývajúce zrušenie povinnosti výrobcov a dovozcov platiť relevantný príspevok. Celý systém zabezpečenia povinností výrobcov a dovozcov bude zabezpečovaný priamym uplatňovaním princípu rozšírenej zodpovednosti výrobcov a dovozcov či už individuálne alebo kolektívne (organizácie zodpovednosti výrobcov).

Druhá zmena sa priamo dotýka vzniku a fungovania organizácií zodpovednosti výrobcov. Zavádza sa povinnosť autorizácie týchto organizácií, pričom autorizáciu bude udeľovať Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Cieľom je najmä sprehľadniť činnosť týchto organizácií. Obdobný druh autorizácie bude Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky udeľovať aj výrobcovi, ktorí si plnia svoje povinnosti individuálne. Návrhom zákona sa vytvárajú aj podmienky pre vznik koordinačného centra, ktoré bude slúžiť na podporu plnenia zákonných povinností výrobcov a organizácií zodpovednosti výrobcov.

Tretou výraznou zmenou je výrazné sprísnenie podmienok a kontroly výkupu kovového odpadu od fyzických osôb – nepodnikateľov a zákazu ukladať na skládky odpadov vytriedené zložky komunálneho odpadu, na ktoré sa uplatňuje rozšírená zodpovednosť výrobcov a vytriedený biologicky rozložiteľný odpad.

Návrhom zákona sa zabezpečuje aj transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/19/EÚ o odpade z elektrických a elektronických zariadení a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/56/EÚ z 20. novembra 2013, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/66/ES o batériách a akumulátoroch a použitých batériách a akumulátoroch, pokiaľ ide o uvádzanie prenosných batérií a akumulátorov, ktoré obsahujú kadmium a sú určené na použitie v bezšnúrových elektrických nástrojoch, a gombíkových článkov s nízkym obsahom ortuti na trh, a ktorou sa zrušuje rozhodnutie Komisie 2009/603/ES.

Návrh zákona sa predkladá na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky s odporom so Združením miest a obcí Slovenska a s Republikovou úniou zamestnávateľov.

Pripomienky k návrhu :

Zásadné:

1. K doložke vplyvov:

ZMOS nesúhlasí s tvrdeniami uvádzanými v rámci vyhodnotenia medzirezortného pripomienkového konania, kde sa uvádza, že rozpory so ZMOS boli odstránené. Sme toho názoru, že predkladateľ nedopracoval Dôvodovú správu v zmysle našich zásadných pripomienok, ktoré ZMOS uplatnil v rámci medzirezortného pripomienkového konania (napr. nie sú vyčíslené náklady súvisiace s procesom posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa §11 ods. 5 a iné). V zmysle vyššie uvedeného aj naďalej požadujeme dôkladné dopracovanie Doložky vplyvov a vyčíslenie dopadov na obce a to v zložení: Náklady na špeciálne zberné nádoby, Náklady na zabezpečovanie zberu (logistika), Náklady na zakúpenie hygienizačných jednotiek, Náklady na energie, Náklady na ďalšie nakladanie s týmto odpadom (zhodnotenie, zneškodnenie). Doložka vplyvov ďalej neobsahuje žiadne vyčíslené náklady na zavedenie systému triedeného zberu olejov a tukov z domácností (materské školy, školské jedálne, domovy sociálnych služieb a pod.).

2. Požadujeme súbežne s návrhom zákona predložiť na verejnú diskusiu resp. do pripomienkového procesu aj úplné znenia jednotlivých súvisiacich vykonávacích predpisov. Zákon sa totiž vo svojich ustanoveniach odvoláva na neexistujúce právne predpisy nakoľko tie sú vypracované len vo forme *téz*.

3. K § 15 Zodpovednosť za nezákonné umiestnenie odpadu, ods. 14 písm. a):

V § 15 Zodpovednosť za nezákonné umiestnenie odpadu, ods. 14 písm. a) žiadame nahradiť slovo „obec“ slovami „vlastník alebo užívateľ nehnuteľnosti, na ktorej bol umiestnený odpad“. Ustanovenie primerane upraviť.

Odôvodnenie:

Uvedené ustanovenie je v rozpore s ústavou SR, ako aj so zákonom č. 583/2004 z.z. §7 ods. 1 písm. d) o rozpočtových pravidlách, aby obce a mestá odstraňovali nelegálne skládky zo súkromných pozemkov, ale aj podnikateľských subjektov. Každý vlastník pozemku si má zabezpečiť pozemok tak, aby mu na ňom skládky nevznikali a v prípade, že mu vzniknú, má byť bez zbytočných administratívnych prietahov povinný ju ako vlastník odstrániť, pokiaľ nepozná pôvodcu nezákonne umiestneného odpadu. Máme za to, že keď sa dokázala zaviesť objektívna zodpovednosť vodičov, je možné obdobný spôsob zaviesť i v zákone o odpadoch, pre zrýchlenie riešenia a odstraňovania nezákonne umiestnených odpadov. Vlastník pozemku sa pri predaji, či prenájme svojho pozemku nedelí o zisk s obcou ani s orgánmi štátnej správy. Súkromné vlastníctvo znamená aj zodpovednosť aj povinnosti voči svojmu vlastníctvu (čl. 20 ods. 3 Ústavy SR).

Návrh rieši problematiku opusteného odpadu iba naoko (zmenil sa prakticky len názov – navrhované znenie je „nezákonne umiestnený odpad“) a v skutočnosti prenecháva celú zodpovednosť na mestách a obciach.

4. K § 15 Zodpovednosť za nezákonné umiestnenie odpadu, ods. 18:

Žiadame v § 15 vypustiť odsek 18:

Odôvodnenie:

v nadväznosti na pripomienku k § 15 Zodpovednosť za nezákonné umiestnenie odpadu (opustený odpad), ods. 14 písm. a) Obec nie je oprávnená podnikať takéto kroky. Obec nemôže vynakladať verejné prostriedky na zhodnocovanie, opravy, a pod. cudzieho majetku.

5. K § 27 Základné ustanovenia, ods. 4 písm. g):

V § 27 ods. 4 písm. g) žiadame nahradiť slová „najmenej vo výške záväzných limitov zhodnocovania a recyklácie“ slovami „zhodnotenie a recykláciu v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva“.

6. K § 27 Základné ustanovenia, ods. 15:

Nesúhlasíme so znením navrhovaného ustanovenia. Požadujeme daný odsek upraviť .

Odôvodnenie:

Obec by mala mať možno vypovedať zmluvu s organizáciou zodpovednosti výrobcov pre odpady z obalov aj inokedy ako k 31.12., za dodržania stanovnej doby výpovednej lehoty.

7. K § 28 Organizácia zodpovednosti výrobcov a zabezpečovanie plnenia vybraných povinností, ods. 4 písm. f):

V § 28 ods. 4 písm. f) žiadame vypustiť slová „ak je zriadené“.

Odôvodnenie:

Uvedené požadujeme vypustiť pretože v opačnom prípade nebude zrejmé, kto bude za uvedený druh odpadu zodpovedný v prípade, ak pre vybraný prúd odpadu nebude koordináčne centrum zriadené.

8. K § 29 Individuálne plnenie vybraných povinností, ods. 1 písm. c):

V § 29 ods. 1 písm. c) žiadame vypustiť slová „ak je zriadené“.

Odôvodnenie:

Obdobne ako pri pripomienke k § 28 ods. 4 písm. f). KC musí byť zriadené. Najvhodnejší model z pohľadu samosprávy je jedno KC, ktorý zastrešuje všetkých výrobcov. Taktó navrhovaný model viacerých KC, príp. pre niektoré prúdy odpadov, nemôže byť funkčný. Ak má mať KC svoje opodstatnenie, musia byť značne doplnené jeho kompetencie a musí zastrešovať všetky povinné osoby.

9. K § 37 Povinnosti a práva distribútora elektrozariadení, ods. 2 písm. a):

Zásadne nesúhlasíme s navrhovaným ustanovením. Žiadame, aby bol držiteľ elektro odpadu jasne definovaný. Držiteľom tohto odpadu môže byť len pôvodca alebo výrobca, ktorému pôvodca odpad odovzdá. V žiadnom prípade nemôže byť držiteľom tohto odpadu obec. Obec by mala mať len povinnosť vytvoriť podmienky pre výrobcov – poskytnúť im miesto pre zavedenie systému zberu výrobcov.

10. K § 54 Povinnosti výrobcu obalov , ods. 1 písm. e):

Žiadame vypustiť slová na konci vety „minimálne však do výšky jeho zberového podielu“.

Odôvodnenie:

Výrobca nezodpovedá do výšky zberového podielu, ale za všetok odpad.

11. K § 59 Povinnosti a práva organizácie zodpovednosti výrobcov pre obaly, ods. 4, 5, 6, 7,8:

Žiadame vypustiť ods. 4,5,6,7,8 z § 59.

Odôvodnenie:

Nesúhlasíme s návrhom predmetných ustanovení. Je nevyhnutné ich z návrhu vypustiť a ponechať povinnosť výrobcov postarať sa o všetok vzniknutý odpad a znášať reálne náklady na nakladanie s ním.

12. K § 71 Povinnosti distribútora pneumatík:

V § 71 ods. 1 písm. a) žiadame doplniť za slovami „zabezpečiť na svojich predajných miestach“ slovo „**bezplatný**“.

13. K § 81 Nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi, ods. (10):

Žiadame vo vete vypustiť nasledovný text „a náklady spôsobené nedôsledným triedením oddelene zbieraných zložiek komunálneho odpadu, na ktoré sa vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov a náklady presahujúce

výšku obvyklých nákladov podľa § 59 ods. 8, hradí obec z miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady podľa osobitného predpisu“.

Odôvodnenie:

ZMOS nesúhlasí s uvedeným návrhom. Zvýšením miestneho poplatku nemožno trestať občanov, ktorý nespôsobili nedôsledné triedenie oddelene zbieraných zložiek komunálneho odpadu. V zmysle smernice EÚ 98/2008 rozšírená zodpovednosť sa vzťahuje aj na triedenie odpadu. Zodpovednosť za triedené zložky odpadu má mať OZV.

14. K § 81 Nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi, ods. 12:

Žiadame upraviť znenie ustanovenia v nadväznosti na našu pripomienku k § 81 ods. (10).

15. K § 81 Nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi, ods. 14:

Žiadame daný odsek 14 vypustiť.

Odôvodnenie:

V nadväznosti na pripomienku k § 59 ods. 8.

Záver:

ZMOS navrhuje, aby HSR SR odporučila predložený návrh zákona na ďalšie legislatívne konanie až po akceptácii našich zásadných pripomienok.

Jozef Dvonč
predseda ZMOS